

KSIĘGA STROJU CHORAĞWI PODOLSKIEJ

Autor: Angelika Wochna

**Uzupełnienie : Iza Ambroziak
 Randia Filutowska**

GRUNWALD 2011

Strój damski

Informacje dotyczące doboru tkanin i kolorów, z których możemy korzystać, znajdują się w zakładce Materiały.

Niniejsza prezentacja dotyczy wszystkich elementów stroju jakie będą obowiązywały w obozie Podola, na tegorocznym Grunwaldzie tj. w 2011 roku.

Bielizna

Gieźło

- Materiał: len, jedwab, bawełna
- Kolor: naturalny lub biały (bielony)
- Ilość: min.3 szt. - nie oszukujmy się, że przechodziecie w jednej sztuce tydzień.
- dodatkowe zdobienia: brak. Pierwsze hafty na gieźlach to bardzo późny XV w (1460-1500) - dlatego ich nie stosujemy.

Prosta, długa koszula z rękawami długimi lub na ramiączkach. Ewolucja gieźła pozwoliła w naszym okresie odtwórstwa na dopasowanie tej części ubioru do nakładanych na nie sukni spodnich. Krój gieźła można z łatwością dopasować do sylwetki, mogły być też poszerzane klinami. Na ikonografiach można spotkać również gieźła bez ramiączek, nie wiemy czy były one dopinane czy wogóle występowały gieźła bez ramiączek. Ikonki z takimi gieźłami są przedstawiane głównie w trakcie kąpieli.

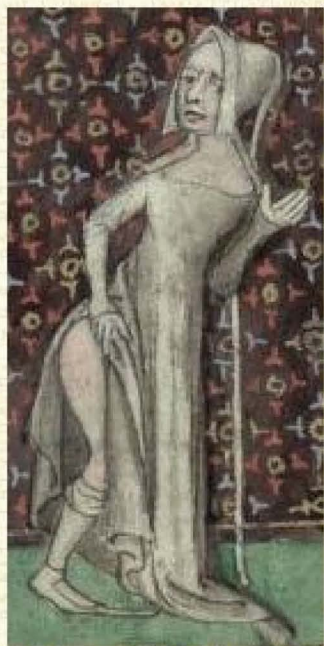
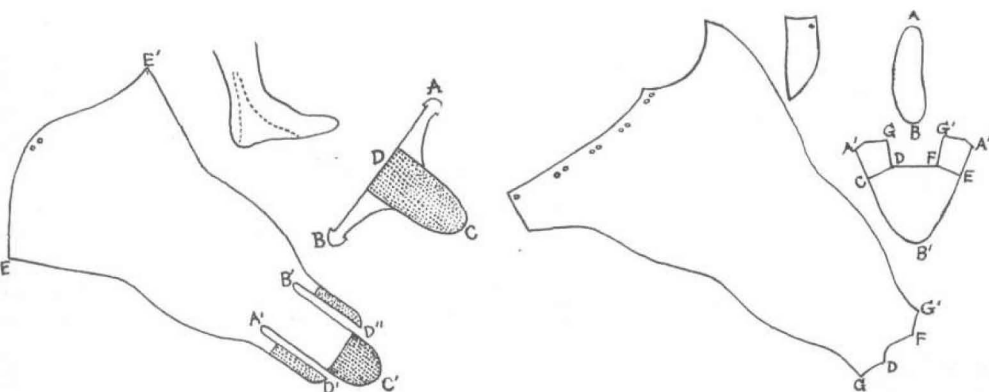
Pamiętajmy jednak by zestawiać gieźła na ramiączka, z sukniami spodnimi z długim rękawem, a gieźła z długim rękawem z sukniami z krótkimi rękawami. Do pracy zawsze te rękawy można podwinąć, a suknię spodnią z rękawem długim zsunąć do pasa.

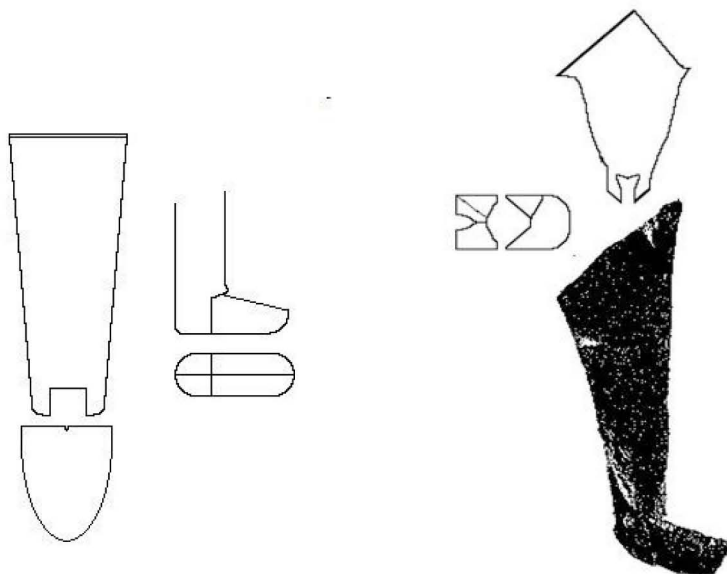
Nogawiczki

- Materiał: len, wełna
- Kolor: naturalny, biały i inne kolory
- Ilość: wg uznania i potrzeb
- dodatkowe zdobienia: brak.
- podwiązki tylko materiałowe lub tkane

By nie straszyć gołymi kostkami, bo to nie wypada, należy sprawić sobie nogawiczki Chausses. Krój mają podobny do nogawic męskich, są jednakże krótsze. Sięgają powyżej kolana a ich końcówki po przewiązaniu podwiązką są wywijane pod kolano. Podwiązki dla ułatwienia i ich nie gubienia można wszyć bezpośrednio w szew pod kolanem. Zawsze zostaną na miejscu i nie będą się zsuwać .

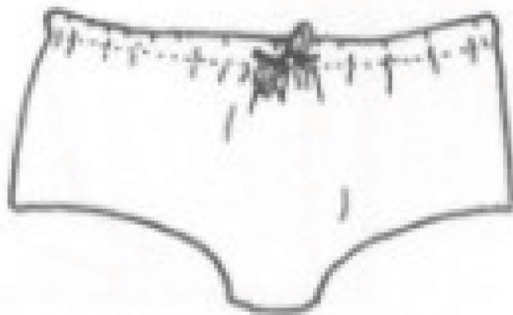
Romance of the Rose

Reformy

- Materiał: len, jedwab, bawełna
- Kolor: naturalny lub biały (bielony)
- Ilość: wg uznania i potrzeb
- dodatkowe zdobienia: brak.

Element rzadko odnajdywany na ikonografiach. Nie wiadomo czy panie nosiły je na co dzień czy może tylko w trakcie tych kilku dni w miesiącu. Z ikonek nam dostępnych majtki damskie są bardziej dopasowane niż męskie i bardziej przypominają męskie slipki niż bokserki.

Suknia spodnia

- Materiał: len, wełna, sukno
- Kolor: bogata gama kolorów od jasnych po ciemne. Pozycja społeczna determinowała dobór kolorów.
- Ilość: wg uznania i potrzeb

Suknie spodnie **mogły** posiadać podszewkę, zwykle w kolorze kontrastującym. Dodatkowe zdobienia: dopinane na szpilę rękawy w innym kolorze. **Mogły** posiadać doszywany pas materiału lub futra u dołu sukni, który służył jako przedłużenie lub ozdoba. Suknie były dopasowane do ciała poprzez liczne kliny. Niektóre by uzyskać lepsze dopasowanie oraz większy obwód w dole sukni miały dodatkowo kliny wszywane już od pachy. Szwy dopasowujące to wycięcia materiału i kliny. Suknie były długie zakrywające kostki. Suknie, które macie już za krótkie warto dosztukować pasem materiału na dole. Suknie dla wygody noszenia miały sznurowane rozcięcia z przodu lub boków. Suknie sznurowano jednym sznurkiem. Rękawy sukien spodnich wyłącznie w wersjach: długie lub krótkie do łokcia. Rękawy wąskie sięgające do nadgarstka. Rękawy długie dopinane zawsze miały krój wąski prosty.

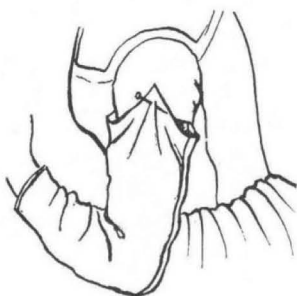

Fig. 129.

Stroje wierzchnie

Większość noszonych sukni wierzchnich posiadała taką samą formę podstawową, modyfikowały się tylko rękawy, dekolty i obszycia, sprawiając że suknie wyglądają na bardziej ozdobione i są bardziej dworskie.

Niższe warstwy społeczne nosiły suknie wierzchnie niewiele różniące się od spodnich, bez specjalnych ozdób, futer i modyfikacji. Niektórym sukniom rozcięto rękawy od łokcia, innym do krótkiego rękawa doszyto ozdobny pasek sukna lub futra, rozkloszowano rękawy, dekolty rozsunięto na ramiona, dodano futrzane obszycia. Różnorodność sukien wierzchnich jest bardzo duża. Szyto je z materiałów takich jak: wełna, jedwabie, brokaty, adamaszki. Jako podszewkę stosowano w zależności od zamożności posiadacza: len jedwab adamaszki.

Kolory im intensywniejsze tym wyższa warstwa społeczna dodatkowo w strojach wierzchnich stosowano wiele dodatków jak wstawki innych materiałów, kamienie, futra, hafty. W celu właściwego doboru elementów stroju wierzchniego należy zapoznać się z szerszą ikonografią. Poniżej załączone zostały tylko przykłady.

Buty

- Materiał: skóra, zszywana podeszwa
- Kolor: naturalne kolory skóry kolorach wyrazistszych stosowano w wyższych warstwach społecznych zazwyczaj do strojów wierzchnich
- Ilość: wystarczy jedna para
- dodatkowe zdobienia: wycinane ażury w ornamentyce okresu

W ikonografii spotykane zazwyczaj krótkie ciżmy z przedłużonym noskiem. Nosek rósł w miarę zamożności dochodząc do monstualnych rozmiarów i podczepiania na łańcuszku do podwiązek pod kolanem.

Zwykle zapinane na paseczki ze sprzączką lub w wersji skromniejszej na skórzany paseczek.

Nakrycia głowy:

❖ Do spodnich strojów:

Chusty – trójkątne lub owalne związane na głowie w wymyślne zawoje.

Kapelusze z rogożyny/pałek wodnych, filcu.

Kaptury.

❖ Do strojów wierzchnich:

Przy doborze nakrycia głowy do sukni wierzchniej należy przeanalizować ikonografię i wybrać najbardziej odpowiednie (spotykane) zestawienie.. Nie wszystkie nakrycia głowy pasują do wszystkich sukien.

❖ Fryzury

Ważnym elementem stylizacji są fryzury. Należy wystrzegać się noszenia włosów całkowicie rozpuszczonych. Powinny być one długie, splecione w warkocz lub spięte. Fryzurą charakterystyczną dla drugiej połowy XIV wieku, są włosy rozdzielone pośrodku głowy, splecione w warkocze i upięte po bokach w tzw. baranki.

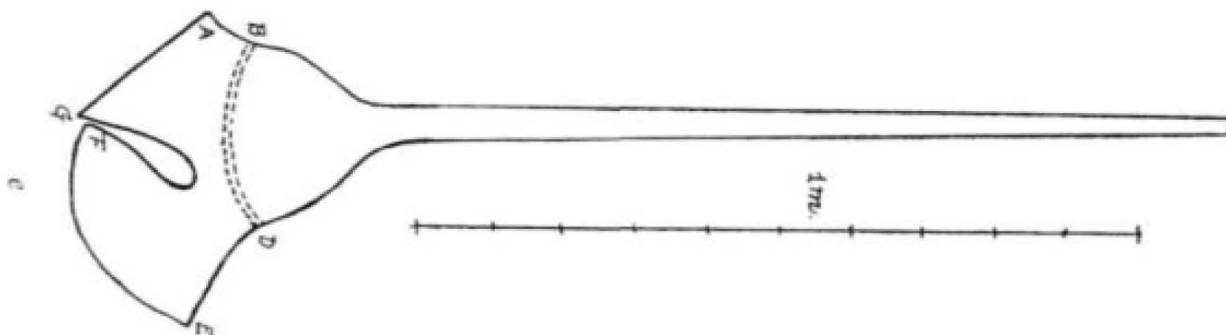

❖ Płaszcz:

Płaszcze spełniały przede wszystkim rolę ochronną od chłodu i wiatru. Szyte zwykle z połowy, trzech czwartych lub z całego koła. Zależnie od statusu społecznego noszono płaszcze z wełny, adamaszków a nawet z droższych materiałów. Podoszywano je różnie, w zależności od przeznaczenia. Stosowano podszewki płócienne, wełniane (wełna na wełnie), oraz różne futra. Czasem zostawiano płaszcze bez podszewki. Długość płaszcza w Polsce sięgała do kostek. Płaszcze spinano w różny sposób: broszami, wiązano lub tak jak płaszcze męskie, zapinano na guziki.

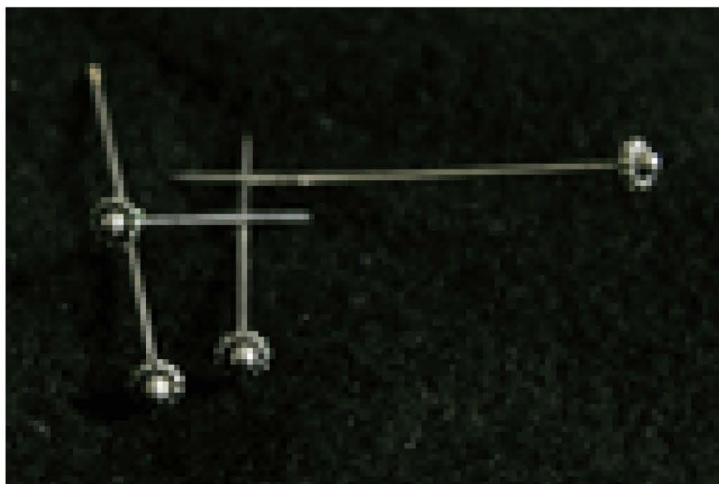
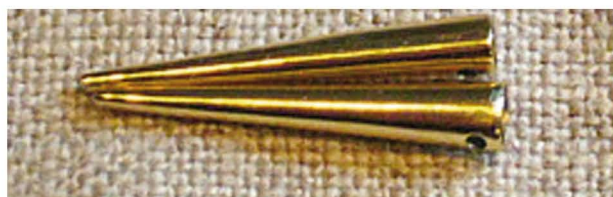
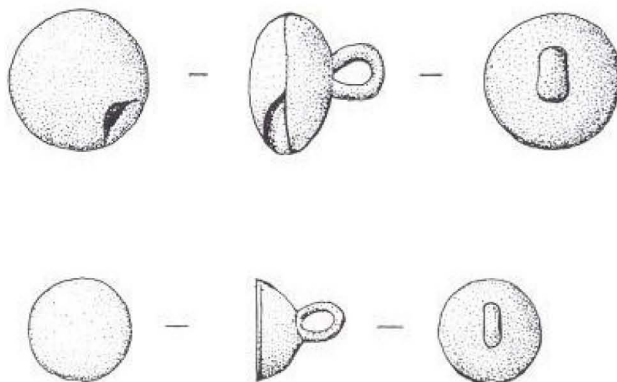
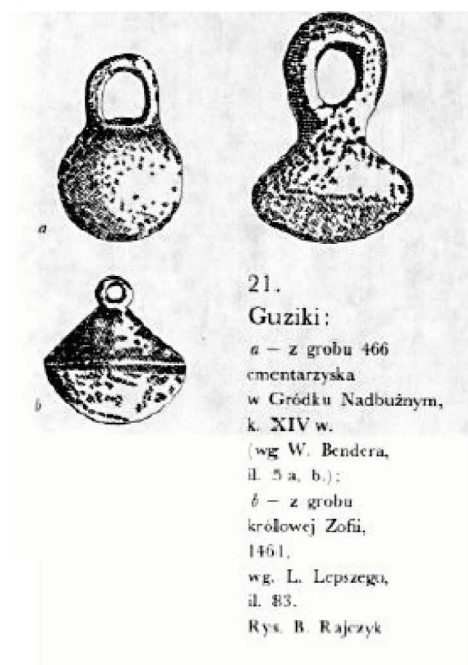
❖ Kaptur:

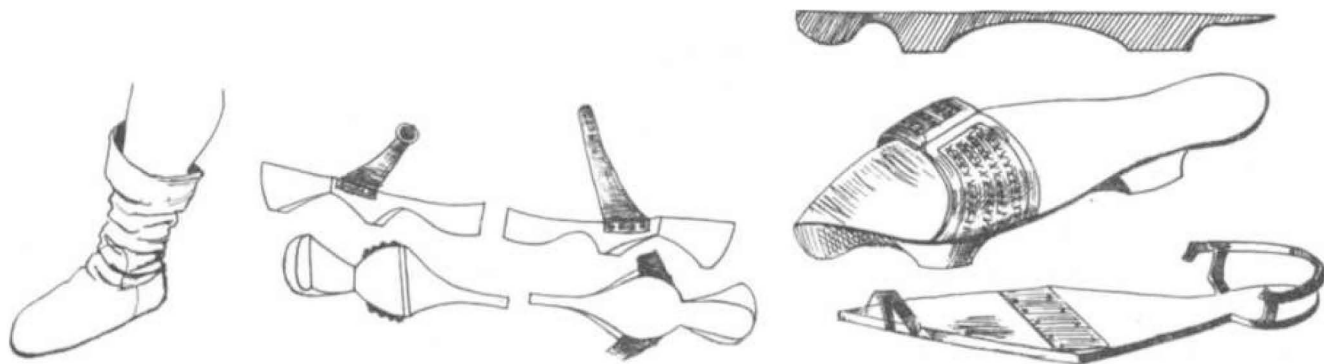
Materiał: wełna/sukno z podszewką często w innym kolorze. Kaptury damskie były zawsze otwarte tzn. że nie były zszywane u dołu. Zapinano je najczęściej na guzy.

Dodatki

❖ Guzy, okucia do sznurków, szpilki

❖ Paski

Jedną z ważniejszych ozdób średniowiecznej damy był pas, którym przewiązywano suknię. Wykańczano go ozdobnymi klamrami, sprzączkami i naszywkami /nabijkami z metalu. W Polsce zdobienia wykonane były najczęściej z mniej szlachetnych materiałów. Oczywiście zależało to od zamożności właściciela. Często złoto zastępowano mosiądzem, srebro - cyną. Na pasach wytłaczano motywy lub inskrypcje religijne. Do pasa dopinano: sakwę na pieniądze, pochwę na nóż, a także skórzane kaletki, czyli torby z wieloma przegródkami, w których noszono różne drobiazgi.

❖ Sakwy, sakiewki, torby

❖ Biżuteria

Pierścienie, szpile, fibule, brosze, wisiory, naszyjniki, zapinki. Kruszcze, z których możemy sprawić sobie biżuterię to złoto, srebro, miedź, mosiądz, brąz, cyna. Może być srebrzona lub złocona metodą ogniową. Oczywiście należy pamiętać, że jeśli odtwarzamy niski stan społeczny, nie możemy nosić biżuterii zbyt bogatej i strojnej. I odwrotnie, bogaty rycerz czy dama dworu nie nakłada na siebie cynowej biżuterii. Korzystamy tylko i wyłącznie z ornamentyki gotyckiej (z przedziału czasowego 1380-1420)

